

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra speciální pedagogiky a logopedie

HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Posudek oponenta práce

Jméno autorky	Nikola Možiešíková						
Název práce	Dopad zrakového postižení a vhodné způsoby rehabilitace starších osob						
Studijní obor	B 7506 Speciální pedagogika						
Jméno vedoucího práce	PhDr. Kamila Růžičková, Ph.D.						
Jméno oponenta	Mgr. Tereza Skákalová, Ph.D.						
Rok obhajoby	2016						
Rozsah práce	70						
Počet obrázků	0	Počet tabulek	0	Počet grafů	0	Počet příloh	1
Použitá literatura (počet)	28 + čtyři elektronické zdroje						

Hodnocení obsahové struktury práce

a) Zhodnocení tématu práce

Autorka pro svou závěrečnou práci vybrala téma, které se týká potřeb a následné rehabilitace u osob v období starší dospělosti. Zvolené téma bakalářské práce považuji za přínosné a adekvátní vzhledem ke studovanému oboru.

b) Zhodnocení cílů práce:

Cílem práce je dle zadání ve STAG získat informace o subjektivním pohledu starších osob na možnosti a potřeby rehabilitace. Tento cíl je pro potřeby výzkumného šetření formulován do hlavní výzkumné otázky: Jaké rehabilitační potřeby považují starší osoby se zrakovým postižením za nejzávažnější?
S ohledem na realizaci a vyhodnocení výzkumného šetření považuji stanovený cíl za splněný pouze formálně. Ke zpracování práce vyjadřuji níže připomínky.

Hodnocení metodologické stránky práce

Práce obsahuje:	ano	ne	s výhradami
Odbornou literaturu a zdroje	ano	ne	s výhradami
Zahraniční literaturu a zdroje	ano	ne	s výhradami
Přiměřenou odbornou terminologii	ano	ne	s výhradami
Užití kvalitativních metod výzkumného šetření	ano	ne	s výhradami
Užití kvantitativních metod výzkumného šetření	ano	ne	s výhradami
Realizaci originálního metodického postupu	ano	ne	s výhradami
Splnění deklarovaných cílů práce	ano	ne	s výhradami

Hodnocení formálních kritérií práce:

<i>Má práce doporučený rozsah?</i>	ano	ne	s výhradami
<i>Má práce vhodnou grafickou úpravu?</i>	ano	ne	s výhradami
<i>Používá normalizovanou formu citací?</i>	ano	ne	s výhradami
<i>Odpovídá jazyková úroveň práce VŠ pedagogického zaměření?</i>	ano	ne	s výhradami
<i>Je rozsah příloh přiměřený?</i>	ano	ne	s výhradami
<i>Je rozsah literatury a zdrojů přiměřený?</i>	ano	ne	s výhradami

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce:

Teoretická část práce rozpracovává stěžejní oblasti řešené problematiky v základním rozsahu. Text je spíše popisný, teoretické kapitoly jsou nevyrovnané svým rozsahem. Za zásadní nedostatek považuji používání nepřesné terminologie. Co označuje termín „starší osoba“??? Na základě kap. 1. 1 a následného souboru respondentů předpokládám, že tímto označením myslí autorka osoby ve věku starší dospělosti. Tento věk je ale literaturou vymezen jako období 45-60 let. I když se stárnutí osoby může projevit individuálně rozdílně, v zásadě nemohu souhlasit s uvedeným vyzněním charakteristiky tohoto období (1. kapitola). V tomto období je mnoho lidí na vrcholu své profesní éry, autorka však píše spíše v tom duchu, že člověk je již za zenitem (s. 12: mění se harmonogram dne, období je pojímáno tak, že již nemůže dojít k seberealizaci, atd.). Pochybuji, že tyto informace uvádí odborná literatura, a spíše usuzuji, že je autorka chybně (či neúplně) interpretuje. Druhá představuje pouhý výčet různých klasifikací a členění zrakových vad. Vzhledem k tématu BP bych jako přínosnější viděla zpracování příčin zrakových vad v dospělém věku a jejich následků. Na dopady se sice zaměřuje kap. 3, ale protože chybí předchozí jasné ukotvení konkrétních zrakových vad, působí výčet možných dopadů velmi obecně, až povrchně.

Čtvrtá kapitola se věnuje způsobům rehabilitace u této cílové skupiny. Je však otázkou, co je myšleno pojmem „způsoby“? V podkapitolách autorka řeší oblasti a úkoly rehabilitace (místo je naznačen metodický postup provádění, ale nejedná o komplexně zpracovanou metodiku) a dále popisuje možné kompenzační pomůcky (podle mého názoru jsou KP spíše jedním z možných prostředků rehabilitace).

Související pátá kapitola by měla seznamovat s organizacemi, které zajišťují rehabilitaci u dospělých osob. Autorka popisuje činnost tří zásadních organizací. Popis je dle mého názoru bohužel opět povrchní. Autorka jen uvádí výčet realizovaných činností a oblastí zájmu, chybí konkrétnější informace o pojetí a provádění rehabilitace. Za zásadní nedostatek považuji absenci zmínky o středisku Dědina (byť respondenti s tímto zařízením nemají zkušenost).

Od kapitoly 6 začíná tzv. **výzkumná část**. Byla využita kvalitativní výzkumná strategie, která odpovídá cíli zjistit subjektivní názory respondentů. Osobně jsem však od stanoveného cíle „zjistit možnosti a potřeby rehabilitace“ měla jiná očekávání. Autorka se zaměřila na dopady zrakové vady u konkrétních osob a na jejich stávající dovednosti; autorka popisuje současný život a běžné zvyklosti, kterými jsou respondenti zvyklí svou vadu kompenzovat. Podle mého názoru by přínos výzkumu a celé BP obohatilo to, kdyby autorka současně zjišťovala konkrétní zpětnou vazbu respondentů na absolvované rehabilitační programy (tzn. nezjišťovat jen aktuální výsledky, ale hodnotit celý proces a obsah rehabilitace). Na základě takových výpovědí by pak bylo možné zhodnotit, zda dostupnost a nastavení poskytovaných služeb odpovídá potřebám osob se zrakovým postižením a bylo by možné formulovat

konkrétní doporučení pro organizace, v čem mají zlepšovat či rozvíjet svou práci (autorka v Závěru shrnuje, že výsledky práce by měly být přínosem pro pracovníky daných organizací, já jsem však žádné relevantní podklady pro zlepšování jejich práce v BP nenalezla). Vzhledem k výše uvedenému považuji za ne zcela vhodný i výběr respondentů. Autorka zapojila jak respondenty s vrozenou, tak i získanou zrakovou vadou (tato specifika však nejsou dále nikde zohledněna). Zásadnějším faktem je to, že mezi respondenty je i osoba, která dosud žádným programem rehabilitace neprošla. V tomto ohledu vnímám soubor jako velmi nesourodý a velmi náročný pro interpretaci adekvátních závěrů. Celkově je pro mne velmi obtížná orientace ve vyhodnocení výsledků (informace se zde i často opakují). Podle mého názoru nestačí na stanovenou formulaci otázky např. „*Jaké potíže považují starší osoby se zrakovým postižením za stěžejní v oblasti samostatného pohybu a orientace?*“ odpovědět popisem, jak respondenti oblast zvládají a řeší. Dle interpretovaných dat také nelze řádně vyhodnotit otázku č. 6 „*Do jaké míry byly naplněny specifické potřeby osob se zrakovým postižením při rehabilitaci?*“ (s. 66). Pro adekvátní vyhodnocení bych očekávala řádnou primární analýzu „zakázky“ (co a proč chtěl respondent od organizace) a výchozího stavu před vstupem do programu a až poté shrnutí stavu výsledného/současného.

Zásadní připomínky k formální úrovni práce:

- Jiný typ písma v číslování stránek oproti ostatnímu textu;
- výskyt pravopisných chyb (s. 67 osoby ... schopni) a chyb v interpunkci;
- překlepy, chybné tvary podstatných a přídavných jmen v pádech (s. 12, 20, 44, 53 aj.);
- stylistické a terminologické nepřesnosti (s. 12 školské potřeby; s. 29 co nejdříve zahájit rehabilitační plán; dále se tyto nepřesnosti vyskytují ve vlastním textu zejména ve výzkumné části);
- chybné odkazy na elektronické zdroje v textu (s. 33, 44);
- tři řádky nejsou řádnou kapitolou!;
- chybné psaní termínu „vodící pes“ X „vodící pes“.

Otázky k obhajobě práce:

- a) Lze ze získaných dat lépe formulovat „potíže, které jsou stěžejní“ v jednotlivých oblastech? (viz připomínka k vyhodnocení a shrnutí výsledků v rámci jednotlivých výzkumných otázek)
- b) Jaká konkrétní doporučení pro praxi lze ze získaných dat vyvodit?

Výsledné zhodnocení práce a závěrečné posouzení:

Předložená práce splňuje s výhradami podmínky a nároky kladené na BP pedagogického zaměření.

Hradec Králové, 12. 7. 2016

.....
Místo a datum

Tereza Skákalová

.....
Podpis hodnotitele